ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

ФАКУЛЬТЕТ ГЕОГРАФІЇ, ІСТОРІЇ ТА ТУРИЗМУ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ, ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ТА ФІЛОСОФІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 5. ФІЛОСОФІЯ

Освітня програма:	«Психологія»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Спеціальність:	С4 Психологія
Галузь знань:	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Рівне – 2026

Робоча програма з навчальної дисципліни «Філософія» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Психологія» спеціальністю С4 «Психологія» галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Розробник: к.філос.н., доцент Смаль І.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії, теорії держави і права та філософії

Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

Завідувач кафедри,
_____ (Старжець В.І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Психологія»

Гарант освітньої програми,
к.психол.н, доцент _____ (Мороз О.І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету географії, історії та туризму

Протокол № 1 від «28» серпня 2026 року

Голова НМК _____ (Левдер А.І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

©Смаль І.І., 2026 рік
© ПВНЗ «МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука», 2026 рік

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><th rowspan="2">Найменування показників</th><th rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти</th><th colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</th></tr>
<tr><th>денна форма навчання</th><th>заочна форма навчання</th></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань:
С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини</td><td colspan="2">Обов’язковий компонент освітньої програми</td></tr>
<tr><td rowspan="14">Загальна кількість годин – 90</td><td rowspan="5">Спеціальність:
С4 Психологія

Освітня програма «Психологія»</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>4-й</td><td>4-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="9">Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)</td><td>20 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>10 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>80 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: іспит</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» сформована відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності С4 Психологія, ОП «Психологія».

Філософія є базовою фундаментальною дисципліною гуманітарного циклу у вищій школі. Філософія – це надзвичайно складне, багато в чому таємниче духовне явище, що не піддається точному логічному визначенню, а тому утворює само по собі нерозгадану таємницю, вічну проблему. Але саме філософія вчить розглядати будь-яку життєву проблему з різних сторін, розширювати межі сприйняття, абстрагуватись і узагальнювати.

Мета. Надання знань з філософії як світогляду людини, або сукупності поглядів на світ у цілому та ставлення людини до цього світу, в розумінні онтологічних, гносеологічних, аксіологічних і соціальних проблем буття. Завданням вивчення філософії є забезпечити засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, ознайомити із наявними філософськими концепціями, які розкривають поліфонізм та плюралізм філософського мислення, створити умови для формування світоглядно-методологічної культури студентів.

Під час лекційних та практичних занять, самостійної роботи студенти, майбутні фахівці з права, ***набувають таких компетентностей*: *ЗК3 (загальні компетентності), СК (спеціальні, фахові компетентності).***

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Опанувавши дисципліну «Філософія» студенти повинні володіти такими ***результатами навчання:***

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно- комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальнута свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Історія філософії.

Тема 1. Філософія як унікальне явище в духовній культурі людства.

Поняття світогляду. Світогляд як форма суспільної самосвідомості людини і спосіб духовного освоєння світу. Раціональні і нераціональні елементи світогляду. Категоріальна структура світогляду. Почуття і ідеали. Надія як єдність знання і віри. Віра і переконання. Загальні функції світогляду.

Типологія світогляду. Повсякденний і теоретично осмислений світогляд. Історичні типи світогляду: міф, релігія, філософія, наука. Прояв історично сформованих типів світогляду в світогляді сучасної людини. Національне та загальнолюдське в світогляді. Поняття ментальності. Риси української ментальності та їх відображення в світогляді. Предмет філософії. Зміна предмету філософії в ході її історичного розвитку. Специфіка філософського знання. Етапи розвитку філософії: класична, некласична (модерна), постмодерна філософія. Функції філософії. Філософія і економічні науки. Проблема визначення філософії. Теоретичне і духовно-практичне значення філософії. Основне питання філософії. Еволюція предмету філософії. Положення і роль філософії в житті людини і суспільства. Історія філософії як філософська і культурологічна область знання; її предмет і зміст. Історичні типи філософствування. Філософія в системі національного світогляду. Роль філософії у процесі відродження української нації.

Література: основна: 1,2,6,8,9 , додаткова:4,5,16 .

Тема 2. Філософські системи Стародавніх Індії та Китаю.

Ортодоксальні ведичні філософські системи: веданта, міманса, ньяя, вайшешика, санкх'я, йога. Неортодоксальні школи адживіки і чарвака-локаятиків. Ядричха-вада і свабхава-вада про випадковий збіг обставин та строгу внутрішню закономірність. Основні категорії індійської філософії.

Священні книги китайської освіченості. Онтологія даосизму. «Даодецзин». Конфуціанство. Мен-цзи. Лунь-Юй. Принцип «виправлення імен». Мо-цзи. Етичний принцип цзянь-ай моїзму. Легізм законників філософської школи фа-цзя.

Література: основна: 1,6,9,11 додаткова:9,10,14 .

Тема 3. Антична філософія.

Особливості розуміння філософії в античну добу. «7 мудреців» античності. Мілетська натурфілософія: Фалес, Анаксімандр і Анаксімен. Пошук субстанціональних основ речей в період «ранньої класики». Діалектика Геракліта. Досократики: магія чисел Піфагора, «стихії» Емпедокла, «нус» Анаксагора. Метафізика елеатів. Релятивізм софістики. Філософія Сократа. Атомізм Левкіппа-Демокріта, Лукреція Кара. «Ейдоси» Платона. Неоплатонізм. Енциклопедизм Арістотеля. «Атараксія» скептиків. Фаталізм стоїків. Школа Епікура.

Література: основна:1,3,7,9 додаткова:3,6,16,19 .

Тема 4. Філософія Середніх віків.

Середньовічна філософія: періоди і основні проблеми. Своєрідність християнської середньовічної філософії. Апологетика: віра і розум. Патристика: отці церкви, основні ідеї, значення для історії філософії. Основні ідеї і проблеми патристики і схоластики. Суперечка номіналістів і реалістів про універсалії. П'єр Абеляр. Ерігуена. Дунс Скотт. Вільгельм Оккам. Ансельм Кентерберійський. Августин Блаженний. Фома Аквінський. Арабська філософія.

Література: основна:3,10,11,15 додаткова:5,9,18.

Тема 5. Філософія доби Відродження.

Загальна характеристика філософії епохи Відродження: основні ідеї та персоналії. Філософія гуманізму (Данте Аліг'єрі, Франческо Петрарка, Піко делла Мірандола, П'єтро Помпонацці, Монтень).

Предмет дослідження, світогляд, натурфілософія епохи Відродження (Микола Кузанський, Бернардино Телезіо, Джордано Бруно, Парацельс, Коперник, Кеплер, Галілей). Філософія політики: ідеологія централізованої держави і теорія природного права: (Нікколо Макіавеллі, Жан Боден) та утопічний соціалізм (Томас Мор, Томаззо Кампанелла).

Література: основна:3,6,12,16, додаткова:7,14,22.

Тема 6. Філософія Нового часу і Просвітництва.

Західноєвропейська філософія Нового часу та її особливості. Проблема методу у Новий час. Особливості пізнавальної проблематики філософії Нового часу. Матеріалістичний сенсуалізм Ф.Бекона, Гоббса, Локка. Раціоналізм Р.Декарта, Б.Спінози, Лейбніца. Проблема субстанції у Новий час. Суб'єктивний ідеалізм Д.Берклі та Д.Юма. Просвітництво як течія філософії Нового часу. Енциклопедична філософія Просвітництва: Д.Дідро, Д.Толанд, П.Гассенді, П.Бейль, Ш.Монтеск'є, Вольтер, Кондільяк, Руссо. Проблема людини у філософії епохи Просвітництва. Метафізичний матеріалізм та атеїзм (Ламетрі, Гольбах, Вольтер, Дідро, Гельвецій, Руссо). «Трагічний оптимізм» «філософії серця»: Паскаль, Лабрюйер, Ларошфуко.

Література: основна:1,310,15, додаткова:16,18,21.

Тема 7. Німецька класична філософія.

Німецька класична філософія. Два періоди наукової творчості Канта. Гносеологічні, етичні та естетичні погляди Канта. Агностичний апріоризм і категоричний імператив І.Канта. Діалектика «практичної філософії».Основні ідеї «Науковчення» Фіхте. Розвиток філософських поглядів Шеллінга. Абсолютна ідея та розвиток як головні поняття філософії Георга Вільгельма Фрідріха Гегеля. Сутність антропологічної концепції Л.Фейербаха. Філософія марксизму.

Література: основна:3,5,6,11,16, додаткова:4,6,8,17.

Тема 8. Філософія XX століття.

Принципи та ідеали класичної та некласичної західної філософії. Причини переходу від класичного до некласичного філософствування. Некласична філософія кінця XIX – початку XX ст.. «Філософія життя»: генеза та проблемне поле. Суб'єктивний ірраціональний волюнтаризм: «світ як воля» Шопенгауера, «Одиничний» К'єркегора, «воля до влади» Ф.Ніцше. Діалектичний та історичний матеріалізм. Політична економія. Діалектика природи. Радянська філософія. Сучасна марксистська філософія Основні тенденції розвитку сучасної західної філософії. Найбільш впливові напрямки сучасної філософії. Екзистенціальна філософія та її різновиди. Психоаналіз та неофрейдизм. Філософська антропологія: основні концепції. Еволюція релігійної філософії XX ст.. Філософія науки і проблема нового тлумачення ролі науки і мови.

Література: основна:6,10,12,15, додаткова:1,612,13.

Тема 9. Філософська думка України.

Особливості формування та основні етапи розвитку української філософії.

Міфологія стародавніх слов’ян. Духовні витоки української філософської культури. Філософська думка на теренах України після розпаду Київської Русі. Розвиток філософських ідей в Україні у XVIII-XIX ст. Г.С.Сковорода. Києво-Могилянська академія. П.Юркевич. Революційні демократи: Герцен, Чернишевський, Добролюбов, Шевченко, Франко. Філософія в Україні в XX ст. Богопошукувачі (О.М.Бердяєв, Л.І.Шестов, В.С.Соловйов).

А.Ф.Лосєв, П.В.Копнін, В.І.Вернадський, Е.В.Ільєнков. Історія української філософії у працях Д.Чижевського. Сучасна Українська філософія: основні теми досліджень. Методологія науки (С.Б.Кримський, М.В.Попович, П.Ф.Йолон). Аналіз категоріальної структури світогляду (В.І.Шинкарук, О.І.Яценко, В.Г.Табачковський). Дослідженню вітчизняної історії філософії (В.С.Горський, І.В.Бичко, Г.А.Заїченко, Ю.В. Кушаков, П.Т.Гордієнко). Екологічна проблематика (М.М.Кисельов, В.С.Крисаченко, Н.М.Гардашук).

Література: основна:1,8,9,12, додаткова:8,10,17,18.

Змістовий модуль № 2. Основи філософського осмислення буття.

Тема 10. Онтологія – філософське розуміння світу.

Основні терміни онтології. Поняття буття. Буття як буття. Буття і небуття. Буття і річ. Речевість як змістова характеристика буття. Основні різновиди онтологій: монізм, дуалізм, плюралізм. Матеріалізм і матеріалістична діалектика. Вчення про субстанцію. Матерія і форма. Сутність та існування. Можливість і дійсність. Детермінізм і причинність. Просторово-часові характеристики буття. Субстанційна і реляційна, суб'єктивістська і культурологічна концепції простору і часу. Філософське поняття руху. Рух і розвиток. Еволюція і революція. Прогрес і регрес. Культурні виміри прогресу. Буття духовного. Ідеальне. Свідомість і несвідоме, проблема їх існування. Структура свідомості. Самосвідомість. Свідомість і мова. Людина в світі мови. Поняття дискурсу. Мовні ігри. Постструктуралізм.

Література: основна:1,10,11,12, додаткова: 2,13,17.

Тема 11. Філософський аналіз пізнання.

Онтологія і гносеологія. Предмет гносеології і її методи. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Стихійне пізнання і його особливості. Здоровий глузд як основа теорії пізнання. Складники здорового глузду. Проблема предмету пізнання: реалізм і пізнавальний ідеалізм. Наївний реалізм. Критичний реалізм. Суб'єктивний ідеалізм. Проблема походження або джерела пізнання: раціоналізм і сенсуалізм. Поняття пізнання. Види знання. Повсякденне знання і його особливості. Повсякденне знання і повсякденна мова. Повсякденне знання у відношенні до наукового і філософського знання.Проблема істини у філософії. Класична і некласичні теорії істини. Догматизм і скептицизм. Суб'єктивізм і релятивізм істини. Критерії істини.

Література: основна:1,6,10,14, додаткова:2,12,16,17.

Тема 12. Проблема людини у філософії.

Людина як предмет філософського аналізу. Природа людини. Раціональний і нераціональні погляди на природу людини в історії філософії. Наукові погляди на природу людини. Антропологічні теорії. Еволюційна теорія Дарвіна і сучасна антропологія. Тейяр де Шарден. Соціологічні теорії. Маркс і Вебер. Психологічні теорії. Обмеженість науки у вивченні людини. Самоцінність людського життя. Скінченність людського буття як онтологічна основа визначення його сенсу. Сенс життя. Індивідуальний і суспільний сенс життя. Критерії сенсу життя. Проблема втрати сенсу життя. Пошук і творення сенсу життя. Збагачення сенсу життя. Реалізація сенсу життя.

Література: основна:2,6,10,11, додаткова:7,15,18,20.

Тема 13. Філософське вчення про цінності.

Визначення цінностей. Структура цінностей. Цінності тілесні і духовні. Абсолютні і відносні цінності. Цінності позитивні і негативні. Свобода як умова буття цінностей. Проблема ієрархії цінностей. Добро як утвердження людського в людині. Проблема ієрархії добра. Місце добра в структурі людських цінностей. Краса як цінність. Об'єктивістські і суб'єктивістські концепції краси. Єдність істини, добра і краси як передумова вільного самовизначення особи. Любов як діяльне прагнення цінностей. Засади любові. Види і форми

любові.

Література: основна:1,2,12,14, додаткова:5,15,16,18.

Тема 14. Філософія суспільства.

Суспільство як об'єкт філософського аналізу. Концептуальні підходи до вивчення суспільства. Суб'єкти суспільного розвитку. Природні основи суспільства. Економічні основи суспільства. Концепції індустріального і постіндустріального, технотронного та інформаційного суспільства. Духовні основи суспільства. Духовне життя і його структура. Статус, суб'єкт і функціональні можливості свідомості суспільства. Структура свідомості. Соціальна пам'ять. Конструктивно-творча роль свідомості. Роль ідей в суспільстві.

Література: основна:2,6,7,9, додаткова:4,13,16,21.

Тема 15. Філософське осмислення історії.

Людина і історія. Історія суспільства як предмет філософського пізнання. Стадійні моделі історії. Цивілізаційна унікальність розвитку людства. Сенс історії: неотомізм, К.Ясперс. Ф.Фукуяма: «кінець історії».Людина і людство. Європа як філософське поняття. Грецький дух. Християнська традиція. Революції і тоталітаризм. Традиції емпіризму. Значення постмодернізму. Людство як взаємодія і взаємозбагачення національних культур.

Література: основна:9,11,12,14, додаткова:11,13,21.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модуліві тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовний модуль 1. Історія філософії												
Тема 1. Філософія як унікальне явище в духовній культурі людства.	6	1				5	6	1				5
Тема 2. Філософські системи Індії та Китаю	6	1				5	6		1			5
Тема 3. Антична філософія	6	2	1			3	6		1			5
Тема 4. Середньовічна філософія.	6	2	1			3	6		1			5
Тема 5. Філософія доби Відродження.	6	2	1			3	6		1			5
Тема 6. Філософія Нового часу і Просвітництва.	6	2	1			3	6	1				5
Тема 7. Німецька класична філософія.	6	2	1			3	6	1				5
Тема 8. Філософія XX століття	6	2	1			3	6	1				5
Тема 9. Філософська думка України.	6	1	2			3	6	1				5
Змістовний модуль 2. Основи філософського осмислення буття.												
Тема 10. Онтологія – філософське розуміння світу	6	1				5	6	1				5
Тема 11. Філософський аналіз пізнання.	6	1				5	6					6
Тема 12. Проблема людини у філософії.	6	1				5	6					6
Тема 13. Філософське вчення про цінності	6	1				5	6					6
Тема 14. Філософія суспільства.	6	1	1			4	6					6
Тема 15. Філософське осмислення історії.	6		1			5	6					6
Усього годин	**90**	**20**	**10**	**-**	**-**	**60**	**90**	**6**	**4**	**-**	**-**	**80**

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Тема 2. Філософські системи Стародавніх Індії та Китаю.	-/1
2.	Тема 3. Антична філософія.	1/1
3.	Тема 4. Філософія Середніх віків.	1/1
4.	Тема 5. Філософія доби Відродження.	1/1
5.	Тема 6. Філософія Нового часу і Просвітництва.	1/-
6.	Тема 7. Німецька класична філософія.	1/-
7.	Тема 8. Філософія XX століття.	1/-
8.	Тема 9. Філософська думка України.	2/-
9.	Тема 14. Філософія суспільства.	1/-
10.	Тема 15. Філософське осмислення історії.	1/-
Разом:		**10/4**

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Тема 1. Філософія як унікальне явище в духовній культурі людства.	5/5
2	Тема 2. Філософські системи Стародавніх Індії та Китаю.	5/5
3	Тема 3. Антична філософія.	3/5
4	Тема 4. Філософія Середніх віків.	3/5
5	Тема 5. Філософія доби Відродження.	3/5
6	Тема 6. Філософія Нового часу і Просвітництва.	3/5
7	Тема 7. Німецька класична філософія.	3/5
8	Тема 8. Філософія XX століття.	3/5
9	Тема 9. Філософська думка України.	3/5
10	Тема 10. Онтологія – філософське розуміння світу.	5/5
11	Тема 11. Філософський аналіз пізнання.	5/6
12	Тема 12. Проблема людини у філософії.	5/6
13	Тема 13. Філософське вчення про цінності.	5/6
14	Тема 14. Філософія суспільства.	4/6
15	Тема 15. Філософське осмислення історії.	5/6
Разом		**60/80**

7. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять	Форми контролю	Література	Кіль-кість балів
Тема 1. Філософія як унікальне явище в духовній культурі людства.	Анотація матеріалу. Вивчення основних визначень і термінів. Конспектування наукових публікацій.	Представлення анотованого матеріалу. Усне опитування.	основна: 1,2,6,8,9 , додаткова:4,5,16	4
Тема 2. Філософські системи Стародавніх Індії та Китаю.	письмові завдання, дискусія, тести, опрацювання першоджерел	Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень.	основна: 1,6,9,11 додаткова:9,10, 14 .	4
Тема 3. Антична філософія.	Опрацювання лекційногоматеріалу. Виконання завдань практичних	Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень. Робота з Інтернет- ресурсами	основна:1,3,7,9 додаткова:3,6,16,19	4
Тема 4. Філософія Середніх віків.	Анотація матеріалу за темою. Виконання завдань практичної роботи	Представлення анотованого матеріалу. Усне опитування, написання філософського есе	основна:3,10,11, 15 додаткова:5,9,18	4
Тема 5. Філософія доби Відродження.	Опрацювання лекційногоматеріалу. Анотація першоджерел. Виконання практичних занять.	Здача виконаних практичних завдань.	основна:3,6,12,16, додаткова:7,14, 22	4
Тема 6. Філософія Нового часу і Просвітництва.	Анотація матеріалу за темою. Підготовка есе.	Захист опрацьованого матеріалу. Здача есе	основна:1,310,15, додаткова:16,18 ,21	4
Тема 7. Німецька класична філософія.	Опрацювання лекційногоматеріалу. Виконання практичних занять.	Здача виконаних практичних завдань, здача есе.	основна:3,5,6,11 ,16, додаткова:4,6,8, 17	4

Тема 8. Філософія XX століття.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних занять. Підготовка презентацій	Здача виконаних практичних завдань. Здача презентацій.	основна:6,10,12, 15, додаткова:1,612 ,13	4
Тема 9. Філософська думка України.	Опрацювання лекційного матеріалу. письмові завдання, дискусія, тести, тексти першоджерел	Здача практичних завдань	основна:1,8,9,12 додаткова:8,10, 17,18	4
Тема 10. Онтологія – філософське розуміння світу.	Письмові завдання, дискусія, тести, філософський словник	Виконання письмових завдань, захист словників	основна:1,10,11, 12, додаткова: 2,13,17	4
Тема 11. Філософський аналіз пізнання.	Письмові завдання, дискусія, тести, філософський словник	Виконання письмових завдань, захист словників	основна:1,6,10,1 4, додаткова:2,12, 16,17	4
Тема 12. Проблема людини у філософії.	Письмові завдання, дискусія, тести, філософський словник	Виконання письмових завдань, захист словників	основна:2,6,10,1 1, додаткова:7,15, 18,20	4
Тема 13. Філософське вчення про цінності.	Письмові завдання, дискусія, тести, філософський словник, філософське есе	Виконання письмових завдань, захист словників. Написання есе.	основна:1,2,12,1 4, додаткова:5,15, 16,18	4
Тема 14. Філософія суспільства.	Письмові завдання, дискусія, тести, презентація, фільм	Виконання письмових завдань, захист словників	основна:2,6,7,9, додаткова:4,13, 16,21	4
Тема 15. Філософське осмислення історії.	Письмові завдання, дискусія, тести, філософський словник	Виконання письмових завдань, захист словників	основна:9,11,12, 14, додаткова:11,13 ,21.	4

8. Методи навчання

1. Лекції із застосуванням пояснювально-ілюстративного методу, із використанням роздаткового матеріалу та мультимедійних презентацій.
2. Практичні заняття з застосуванням інтерактивних методів проведення практичних занять (режим бесіди, діалогу).
3. Складання опорного конспекту теми, побудова структурної схеми окремогопитання, написання есе.
4. Методи та прийоми активізації навчальної діяльності студента під час лекційних та практичних завдань (дискусія, дебати тощо).
5. Поточне консультування. Самостійна робота студентів з літературними таІнтернет-джерелами.
6. Презентація результатів виконаних завдань та досліджень студентом.

9. Методи контролю

При вивченні здобувачами дисципліни «Філософія» застосовуються такі методи контролю:

- поточне (усне) опитування, дискусійне обговорення проблем на практичних заняттях;
- поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів, експрес-контролю тощо, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних завдань тощо;
- контроль самостійної роботи, представлення презентацій;
- індивідуальне та фронтальне опитування;
- поточне тестування;
- аналіз та оцінювання результатів навчання;
- тестовий підсумковий контроль.

10. Питання гарантованого рівня знань здобувачів вищої освіти:

1. Відношення “Людина - Світ”: основні проблеми.
2. Світогляд людини. Структура та функції світогляду.
3. Історичні типи світогляду. Витоки філософії.
4. Особливості філософії, її предмет.
5. Основне питання філософії та його дві сторони.
6. Гуманістична орієнтація філософії.
7. Проблема методу в філософії. Діалектика та метафізика.
8. Філософія, міфологія та релігія: єдність і відмінність.
9. Функції філософії.
10. Філософія стародавньої Індії та Китаю: основна проблематика.
11. Космоцентризм філософії Стародавньої Греції.
12. Атомістичне вчення Демокрита та Епікура.
13. Етичний раціоналізм Сократа.
14. Філософські погляди Платона.
15. Філософія Аристотеля.
16. Філософія середньовіччя: загальна характеристика.
17. Філософські погляди Фоми Аквінського.
18. Гуманізм Відродження та проблема „індивідуальності”.
19. Людина як творець своєї особистості. Роль мистецтва і культ художника-митця в добу Відродження.

20. Антропоцентризм доби Відродження.
21. Філософія Нового часу: загальна характеристика.
22. Емпіризм Ф.Бекона і проблема методу пізнання.
23. Філософія Рене Декарта: проблема методу і раціоналізм.
24. Новий соціальний ідеал в філософії Просвітництва. Соціальні утопії.
25. Механістичний матеріалізм. Французький матеріалізм XVII ст.
26. Сутність і основині риси класичної німецької філософії.
27. Кант – засновник німецької класичної філософії. Вчення І.Кант про пізнання.
28. Ідеалістична діалектика Гегеля.
29. Філософія історії Гегеля.
30. Антропологічний матеріалізм Фейєрбаха.
31. Гуманізм як принцип філософії К.Маркса і Ф.Енгельса.
32. Проблема свободи і цілісного розвитку людини в філософії К.Маркса.
33. Сутність матеріалістичного розуміння історії і філософії марксизму.
34. Розробка В.І.Леніним проблем філософії (матерія, свідомість, пізнання, діалектика).
35. Основні напрямки філософії людини XX ст..
36. Філософі життя (Кіркегор, Шопенгауер, Ніцше).
37. Філософія позитивізму.
38. Вчення З.Фрейда про безсвідоме.
39. Філософія екзистенціалізму.
40. Філософська думка в Україні: загальна характеристика.
41. Філософська культура Київської Русі.
42. Філософія серця Г. Сковороди.
43. Києво-Могилянська академія - центр розвитку філософії на Україні.
44. Філософський зміст проблеми буття.
45. Практичний спосіб людського буття.
46. Історичне формування науково-філософського поняття матерії. Матерія і рух.
47. Простір і час як форми буття матерії.
48. Свідомість як форма відображення. Структура свідомості.
49. Соціальна сутність свідомості та самосвідомості.
50. Форми суспільної свідомості.
51. Суспільна свідомість, її структура та сутність.
52. Людина як предмет філософського аналізу.
53. Проблема антропосоціогенезу. Єдність природного, соціального і духовного в людині.
54. Людина і світ. Проблема сенсу життя в духовному досвіді людства
55. Поняття про особу. Свобода і відповідальність особи.
56. Практика як основа і мета розвитку людського пізнання. Практика і творчість.
57. Проблема істини. Багатомірність характеристик істини. Критерії істини.
58. Специфіка і структура наукового пізнання.
59. Діалектика як теорія розвитку. Принципи, категорії і закони діалектики.
60. Методи наукового пізнання.
61. Спосіб матеріального виробництва, його структура і сутність.
62. Ідеологія і суспільна психологія. Масова свідомість.
63. Об'єктивні та суб'єктивні фактори розвитку суспільства. Рушійні сили історичного розвитку.
64. Соціальні наслідки та парадокси інформаційно-технологічної революції.
65. Гуманізм та антигуманізм. Роль і місце насильства в історії.
66. Культура і цивілізація. Теорії соціального прогресу.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота															Екзамен	Сума
Змістовий модуль №1									Змістовий модуль № 2							
Т1	**Т2**	**Т3**	**Т4**	**Т5**	**Т6**	**Т7**	**Т8**	**Т9**	**Т10**	**Т11**	**Т12**	**Т13**	**Т14**	**Т15**		
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	100

Т1, Т2 ... Т15 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	**A**	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно
82-89	**B**	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує завдання, надає лаконічну відповідь майже на всі питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре
74-81	**C**	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	**D**	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабке їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно
60-63	**E**	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	**FX**	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання

0-34	**F**	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Посібники
2. Опорний конспект лекцій по всіх темах курсу, у тому числі і для самостійного вивчення в електронному вигляді (навчальна платформа Moodle).
3. Завдання та методичні рекомендації до виконання практичних робіт (навчальна платформа Moodle).
4. Пакети тестових завдань для підсумкового контролю (навчальна платформа Moodle).

13. Рекомендована література

Основна

1. Філософія : підручник / Л. В. Губерський, В. П. Андрущенко,А. О. Баумейстер [та ін.]. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Х. : Фоліо, 2018. – 621 с.
2. Філософія: Світ людини. Курс лекцій: Навч. посібник /В.Г.Табачковський, М.О.Булатов, Н.В.Хамітов та ін. – К.: Либідь, 2003. – 432 с.
3. Дахній А. Нариси історії західної філософії. – Львів, 2015.
4. Лой А.М., Бойченко М.І. та ін. Основи практичної філософії: Підручник. – Київ, 2016.
5. Філософія [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. К. Бичко, І. В. Бичко [и др.]; ред. В. І. Ярошовець. - К. : Центр учбової літератури, 2010. - 648 с.
6. Історія філософії. Словник / За ред. В.І.Ярошовець. – К.: Знання України, 2005. - 120с.
7. Козьмук Я., Задубрівська О. Філософія: навч. посіб. / Я. Козьмук, О.Задубрівська. - Чернівці : Рута, 2012. - 139 с.
8. Кулик О.В. Філософія : Навчальний посібник для вищих навчальних закладів III - IV рівнів акредитації/ О.В. Кулик. - Дніпропетровськ: Монолит, 2013. - 692 с
9. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації. – К.: «Каравела», 2001. – 442 с.
10. Причепій Є.М., Черній А.М., Гвозднцькій В.Д., Чекаль Л.Л. Філософія: посібник для студентів ВНЗ. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 576 с.
11. Рижак Л. В. Філософія : підручник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 650 с.
12. Федів Ю.О., Мозкова Н.Г. Історія української філософії: Навчальний посібник. – К.: "Україна", 2000. – 512 с.
13. Качуровський М.О., Цикін В.О. Філософія: альтернативний виклад. Навч. посібник. – Суми: СДПУ ім. А.С.Макаренка, 2005. – 252с.
14. Короткий філософський словник-довідник: українсько-англо-німецько-французький словник-довідник / За ред.Чорного І.П., Бородецького О.Є. – Чернівці: Рута, 2006. – 288с
15. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія: мислителі, концепції, ідеї: Підручник.- К.: Книга, 2005. – 528с.

Допоміжна

1. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / За ред. А. Синиці. – Л.: Літопис, 2014. – 374 с.
2. Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO / за ред.В.П. Мельника та А.С. Синиці. – Львів, 2017.

3. Арістотель. Нікомахова етика. /Переклад з давньогрецької Віктор Ставнюк – К.: “Аквілон – Плюс”, 2002 – 480 с.

4. Баумейстер А. Вступ до філософських студій, або інтелектуальні подорожі до країни Філософії. - Мала академія Наук України, 2017. - 238 с

5. Баррі Левер - «Філософія за 30 секунд» (пер. Маркіян Оліверник)- Київ: BookChef , 2020 – 160 ст.

6. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. В 4 т. – Київ: Дух і літера, 2009-2017.

7. Філософський енциклопедичний словник: (містить 1700 ст. / Редкол.: В. Шинкарук (голова) та ін.); НАНУ, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди. – К.: Абрис, 2002. – 742 с.

8. Вступ до філософії: кредитно-модульний курс [Текст]: навч.-метод. посіб. для студ.-заочників / Ред. Л. М. Нікітін. - 3-є вид., переробл. та допов. - К. : Центр учбової літератури, 2008. - 256 с.

9. Історія філософії [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. К. Бичко, І. В. Бичко, В. Г. Табачковський. - К. : Либідь, 2001. - 408 с.

10. Історія української філософії [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. С. Горський, К. В. Кислюк. - К. : Либідь, 2004. - 488 с. : іл. - Бібліогр.: с. 450-464. - Імен. покажч.: с. 478-486.

11. Історія філософії в її зв'язку з освітою [Текст]: підручник / за ред. Г.І. Волинка . – К. : Каравела, 2006 . – 480 с.

12. Матвійчук А.В. Екологічне знання та стиль мислення сучасної науки. Монографія. – Рівне: «Ліста-М», – 2002. – 147 с.

13. Сакун А. Евристика сучасності : знання, інновація, творчість : монографія / А.В. Сакун. – Київ : Книга, 2015. – 351 с.

14. Основи філософських знань: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство [Текст] : підруч. для вищ. навч. закл. / М. І. Горлач [и др.]. - К. : Центр учбової літератури, 2008. - 1028 с.

15. Пелех Ю. В. Ціннісно-смисловий концепт професійної підготовки майбутнього педагога : [монографія] / Ю. В. Пелех ; за ред. М. Б. Євтуха. - Рівне : Тетіс, 2009. - 400 с.

16. Філософія: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – Вид. 2-ге перероблене і доп. / В.Х.Арутюнов, М.М.Демченко, С.Л. Йосипенко та інші. – К.: КНЕУ, 2001. – 224 с.

17. Філософія . Навч. посіб. Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко та ін./ За ред. І.Ф. Надольного. - 6-те вид., випр., і доп.– К., : 2006. – с.534.

18. Філософія [Текст] : навчальний посібник для студ. і аспір. вищ. навч. закладів / ред. І. Ф. Надольний. - 7-ме вид., стереотип. - К. : Вікар, 2008. - 534 с.

19. Філософія [Текст]: навч. посіб. / В. Л. Петрушенко. - 5-те вид., стер. - Львів : Новий світ - 2000, 2008. - 504 с.

20. Філософія [Текст]: кредит.-модул. курс : навч. посіб. / Л. І. Мозговий [и др.]. - К. : Центр учбової літератури, 2009. - 456 с.

21. Філософія: короткий виклад: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / Авт. С.П. Щерба, М.Г. Тофтул, О.А. Заглада та ін.; За ред. С.П. Щерби. – К.: Кондор, 2003. – 352с.

22. Філософія: Навчальний посібник / Л.В.Губерський, І.Ф.Надольний, В.П. Андрущенко. За ред І.Ф.Надольного.5-е вид, випр. – К.: Вікар, 2005. - 455с.

Інформаційні ресурси:

1. http://www.filosof.com.ua – Інститут філософії ім. Г.Сковороди НАН України
2. http://dumka.ho.ua/books_kf.htm - бібліотека філософської літератури
3. http://www.gileya.org – Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник». Фахове видання з філософських, політичних та історичних наук.
4. https://newacropolis.org.ua/ - НОВИЙ АКРОПОЛЬ – міжнародна культурна асоціація